

SYKLI

© Suomen ympäristöopisto Sykli | Lisensoitu CC BY-NC-SA 4.0 -lisenssillä.

Kestävyyksosaamista ulkoluokasta -tietoa, taitoa ja toimintaa

SYKLI

Koulutuksen sisältö

- Yleistä taustatietoa, miksi isompia kokonaisuuksia ja oppiainerajat ylittävää opetusta ulkona hyödynnetään osana opetusta
- Monialaiset oppimiskokonaisuudet
- Ilmiölähtöisyys
- Valinnaisaineet
- Kuinka rakentaa toimiva oma kokonaisuus?

Koulutuksen tavoitteet

- Hankkeen tavoitteena on syventää opetusalan henkilöstön osaamista ulkona opettamisen pedagogiikasta, jotta ulkona ja luokassa tapahtuva oppiminen muodostaa pedagogisen kaaren.
- Ulkona oppiminen tapahtuu moniaistikanavaisesti ja havainnoiden. Se vahvistaa ymmärrystä luonnon systeemeistä ja kestävyyskysymyksistä.
- **Koulutuksessa tiede ja teoria kytetään käytännön toimintaan. Koulutukset antavat uusia pedagogisia ja didaktisia näkökulmia**

Koulutuskokonaisuuden sisältö

Koulutus antaa eväitä eri oppiaineita yhdistävien projektien, teemojen, valinnaisaineiden ja monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteutukseen ulkona.

Ulkoluokka on luonteva ympäristö ilmiölähtöiseen opetukseen. Tutkiessa luonnon systeemejä kehittyy systeeminen ajattelu.

**Kestävä kehitys takaa hyvät
elämän edellytykset viemättä
pois samoja mahdollisuuksia
tulevilta sukupolvilta**

YK:n AGENDA 2030

Miten opetus- ja kasvatustila linkittyy kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamiseen?

Agenda 2030 tavoitteissa todetaan, esimerkiksi:

3. Terveyttä ja hyvinvointia: "Taata terveellinen elämä ja hyvinvointi kaikenikäisille. -- edistää henkistä terveyttä ja hyvinvointia"

4. Hyvä koulutus: "varmistaa, että kaikki koululaiset ja opiskelijat saavat tarvittavat tiedot kestävä kehityksen mukaisesta elämäntavasta"

12. Vastuullista kuluttamista: "varmistaa, että kestävästä kehityksestä ja luontoa suosivasta elämäntavasta tiedetään kaikkialla, saavuttaa luonnonvarojen kestävä ja tehokas käyttö"

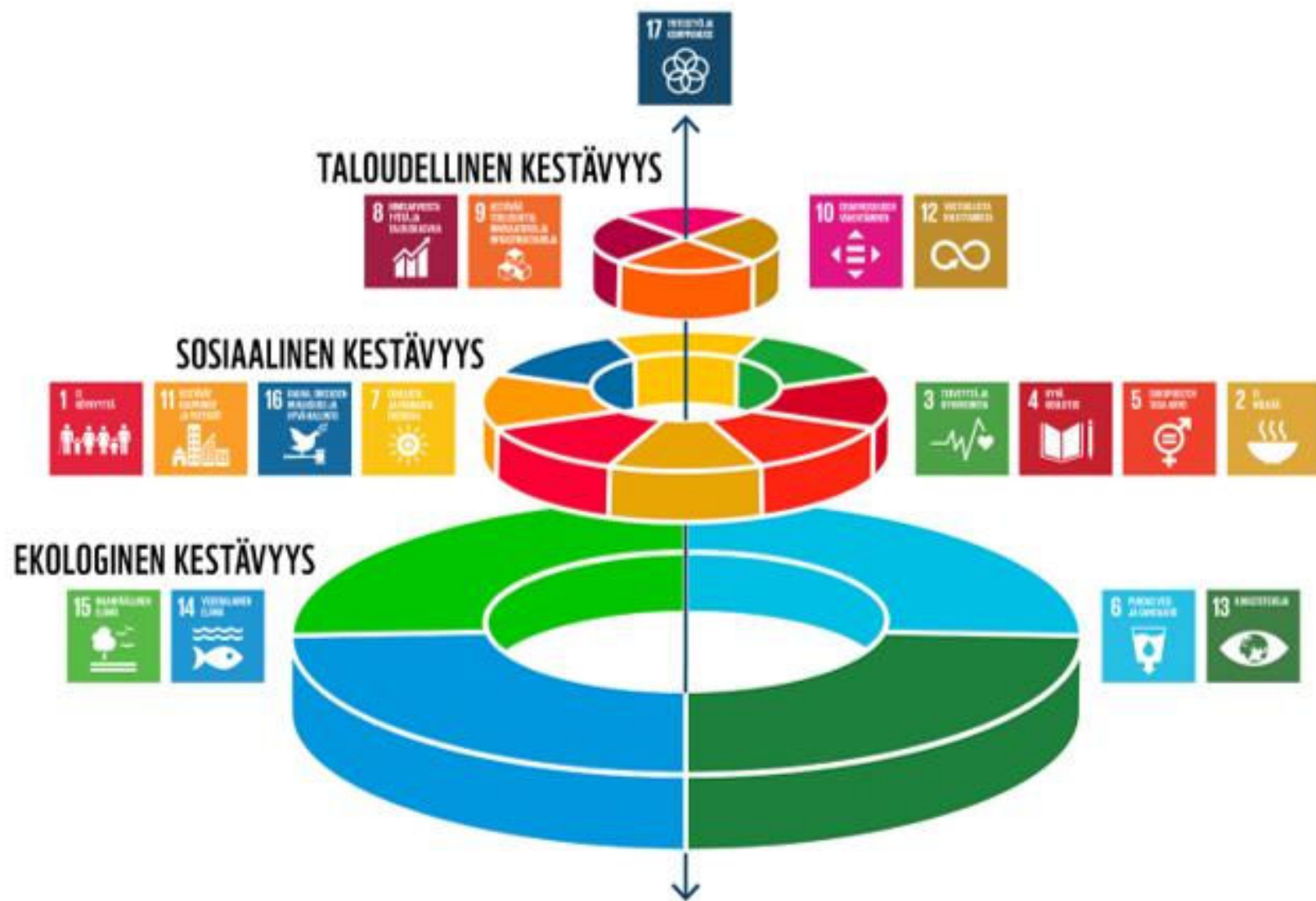
13. Ilmastotekoja: "parantaa ilmastonmuutokseen liittyvää koulutusta, tietämystä sekä kansalaisten ja instituutioiden valmiuksia"

14. Vedenalainen elämä: "suojella meriä ja merten tarjoamia luonnonvaroja sekä edistää niiden kestävä käyttöä"

15. Maanpäällinen elämä: "integroida luonnon monimuotoisuuteen liittyvät arvot kansallisiin toimenpiteisiin ja strategioihin vuoteen 2020 mennessä"

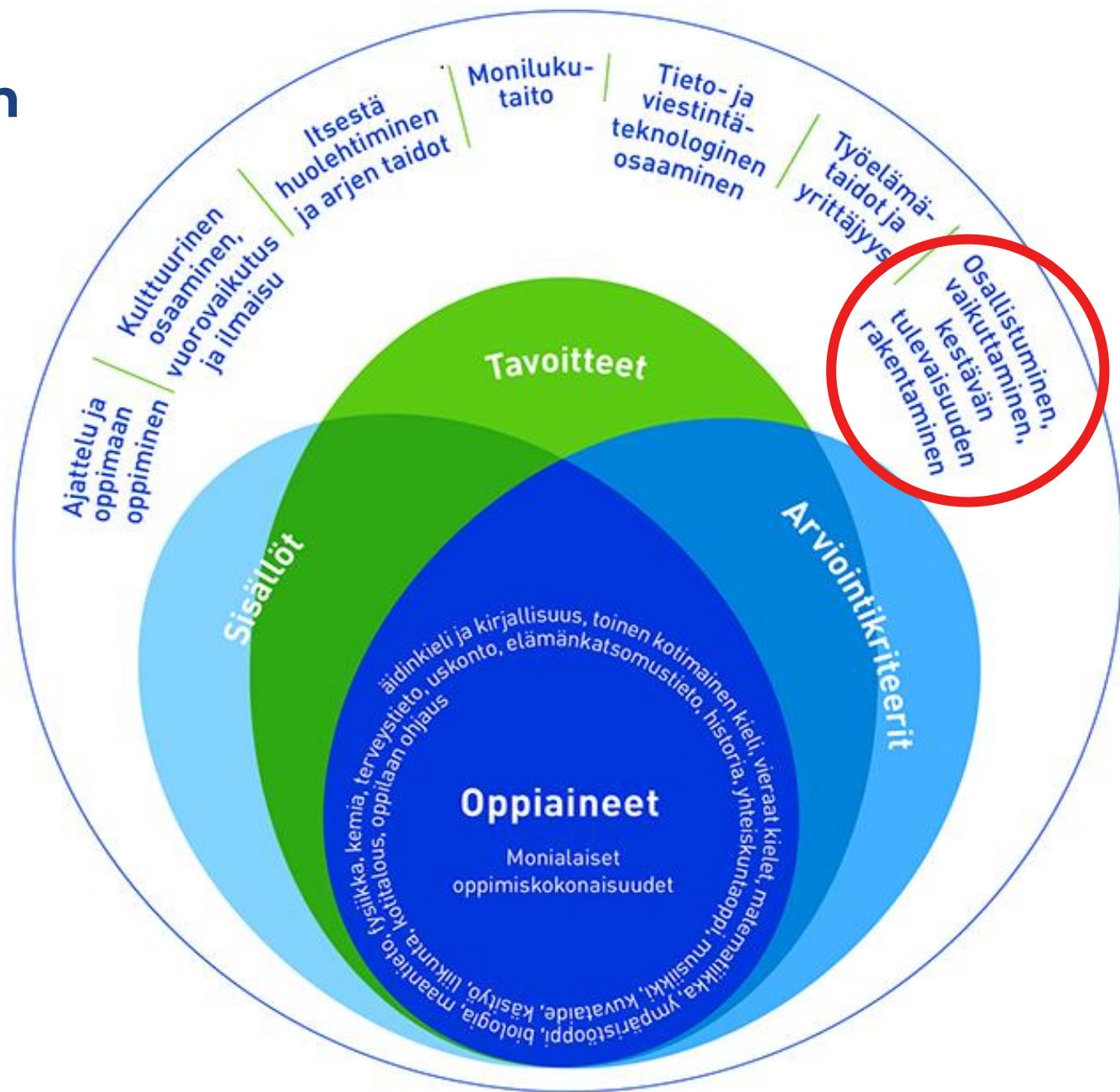
Ekososiaalinen sivistys

- Ekososiaalisesti sivistynyt ihminen **ymmärtää omien oikeuksiensa ja velvollisuuksiensa riippuvan toisten ihmisten ja luonnon hyvinvoinnista** eli hänen maailmasuhteensa on kokonaisvaltaisesti vastuullinen.
- Vastuullinen maailmasuhde rakentuu myötätunnosta, kohtuullisuudesta, kyvyistä tasavertaiseen vuorovaikutukseen sekä **seuraamustietoisesta käyttäytymisestä**.

Lähde: <https://blogs.helsinki.fi/kestavyyspankki/ekososiaalinen-sivistys/>

**Kestävyys ja ekososiaalinen
sivistys ovat monialaisia
aiheita, jotka vaativat
oppiainerajojen ylittämistä**

Laaja-alainen oppiminen opetussuunnitelmassa

<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/perusopetuksen-opetussuunnitelman-ydinasiat>

”Jos kestävä kehitys on matkaa kohti parempaa ja viisaampaa elämää – niin ympäristökasvatus on tapa auttaa ihmisiä mukaan tälle matkalle.”

<https://sykli.fi/blogi/ymparistokasvattaja-saa-aikaan-toimintaa-luonnon-puolesta/>

Opetushallitus:

Ympäristökasvatus

Ympäristökasvatuksella viitataan elinikäiseen oppimisprosessiin, jonka kautta yksilöt tulevat tietoisiksi ympäristöstä ja ympäristökysymyksistä sekä omasta roolistaan suhteessa ympäristöön ja sen säilymiseen (Wolff 2004, 19). Se ohjaa kestävään elämäntapaan sekä luontoyhteyttä vahvistaviin kokemuksiin ja mahdollisuuksiin arjessa

Mikä olikaan Agenda 2030? Entä mitä kaikkea kuuluu sosiaaliseen kestävyYTEEN?

→ **Kestävän kehityksen keskeiset käsitteet**

Kestävän kehityksen kasvatus

Kestävän kehityksen kasvatus tukee elinikäistä oppimisprosessia siten, että yksilöiden tai yhteisöjen arvot, tiedot, taidot ja toimintatavat muuttuvat ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurillisesti kestävän kehityksen mukaisiksi.

Kestävän kehityksen kasvatus tähtää nimensä mukaisesti vahvistamaan yksilöiden tapaa ajatella ja toimia kestävämmän tulevaisuuden puolesta. Tavoitteena on tukea oppilaita tekemään perusteltuja ja kestäviä valintoja ympäristön, talouden ja sosiaalisen oikeudenmukaisuuden suhteen, niin nykyisten kuin tulevien sukupolvien edun mukaisesti.

<https://www.oph.fi/fi/kestava-tulevaisuus>

Kestävyyskasvatus

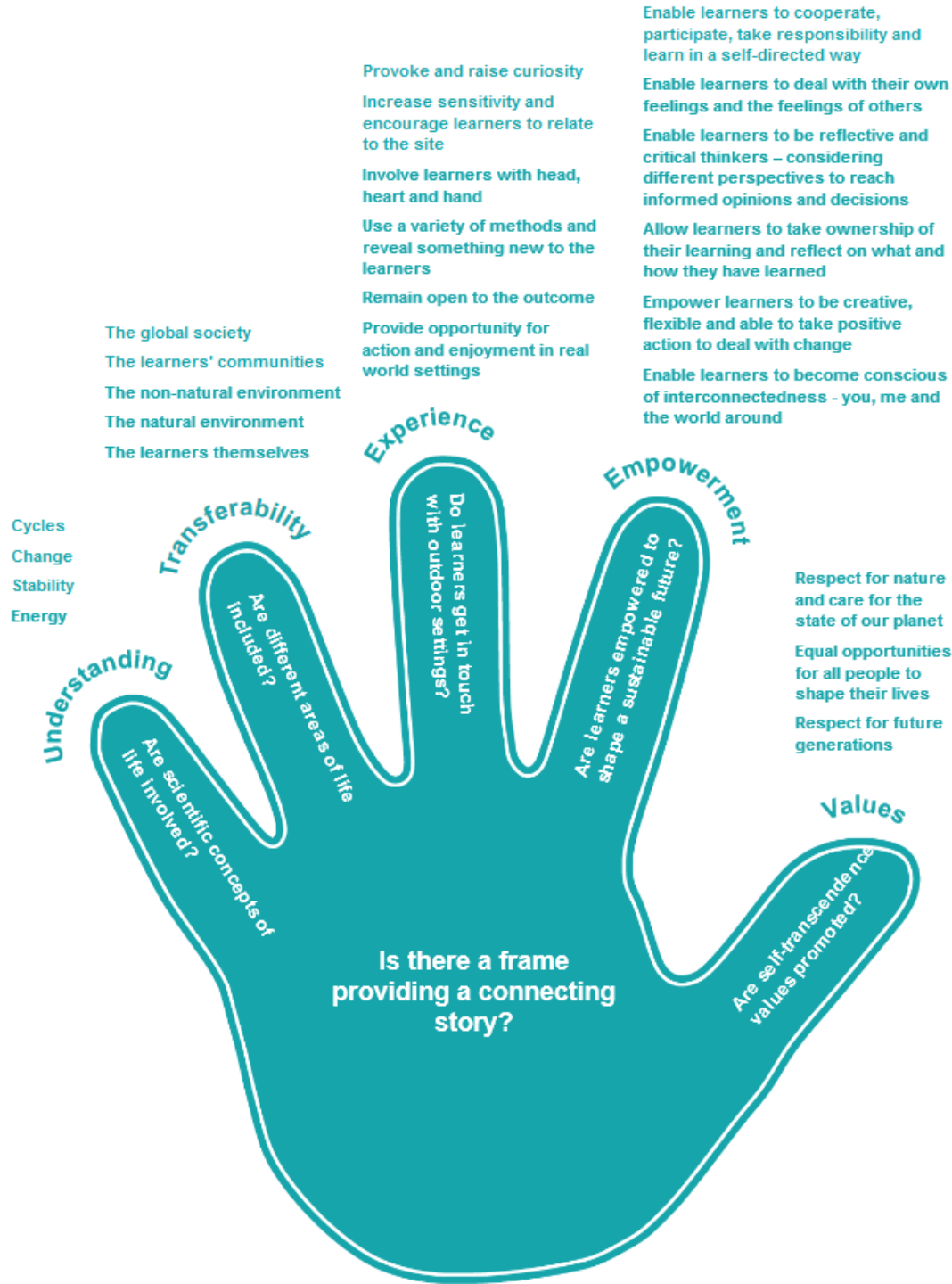

- **Kestävyyskasvatus on kasvatuksen osa-alue, joka tukee elinikäistä oppimisprosessia siten, että yksilöiden tai yhteisöjen arvot, tiedot, taidot ja toimintatavat muuttuvat kestävä kehityksen mukaisiksi**
- Laajempien kokonaisuuksien ymmärtäminen edellyttää kykyä luoda yhteyksiä asioiden välille ja ymmärtää niiden merkitys elämän, yhteisön, yhteiskunnan ja lopulta koko ihmiskunnan kannalta

Kestävyykasvatus

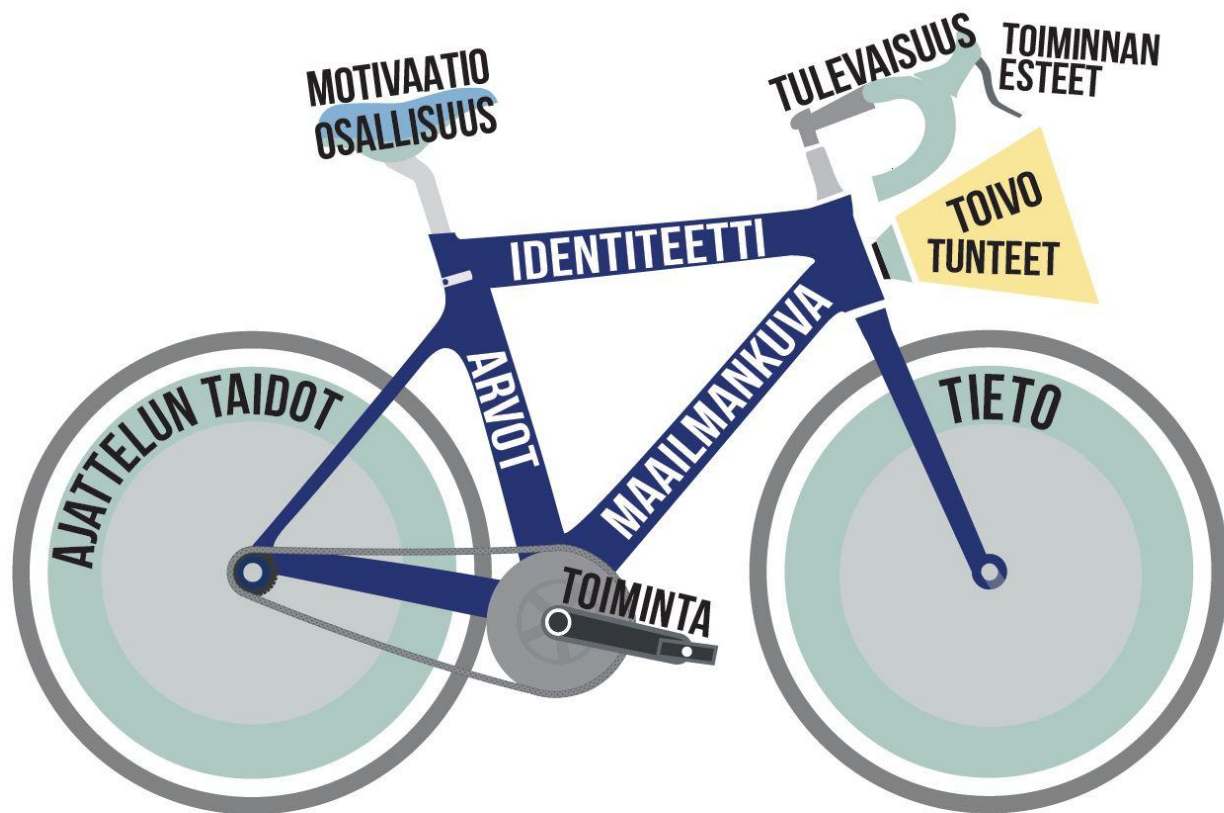
- Tulee esimerkiksi ymmärtää, kuinka elintapamme ovat kytköksissä ympäristönmuutokseen ja kuinka kestävyys voidaan saavuttaa ympäristön kannalta
- Kestävyys on mukana kaikessa yhteiskunnan toiminnassa eli mikään oppiaine ei ole irrallaan siitä
- Eheyttämisen, monialaisten ja ilmiöiden rooli kestävyyskasvatuksessa on auttaa kytkemään asioita toisiinsa

Real World Learning -käsिमalli 2016

- Ulkona opettamisen malli kestävän kehityksen opettamiseen
- Sisällöt ja menetelmät: Arvot, voimaantuminen, kokemus, yhteydet, ymmärrys
- Alkuperäislähde: Real World Learning Network, www.rwlnetwork.org
- Käännös (Kettunen & Salin) kirjassa Loikkaa ulkoluokkaan - opas ulkona opettamiseen, 2018. Toim. Laine, Elonheimo & Kettunen. Plusprint Ulvila.

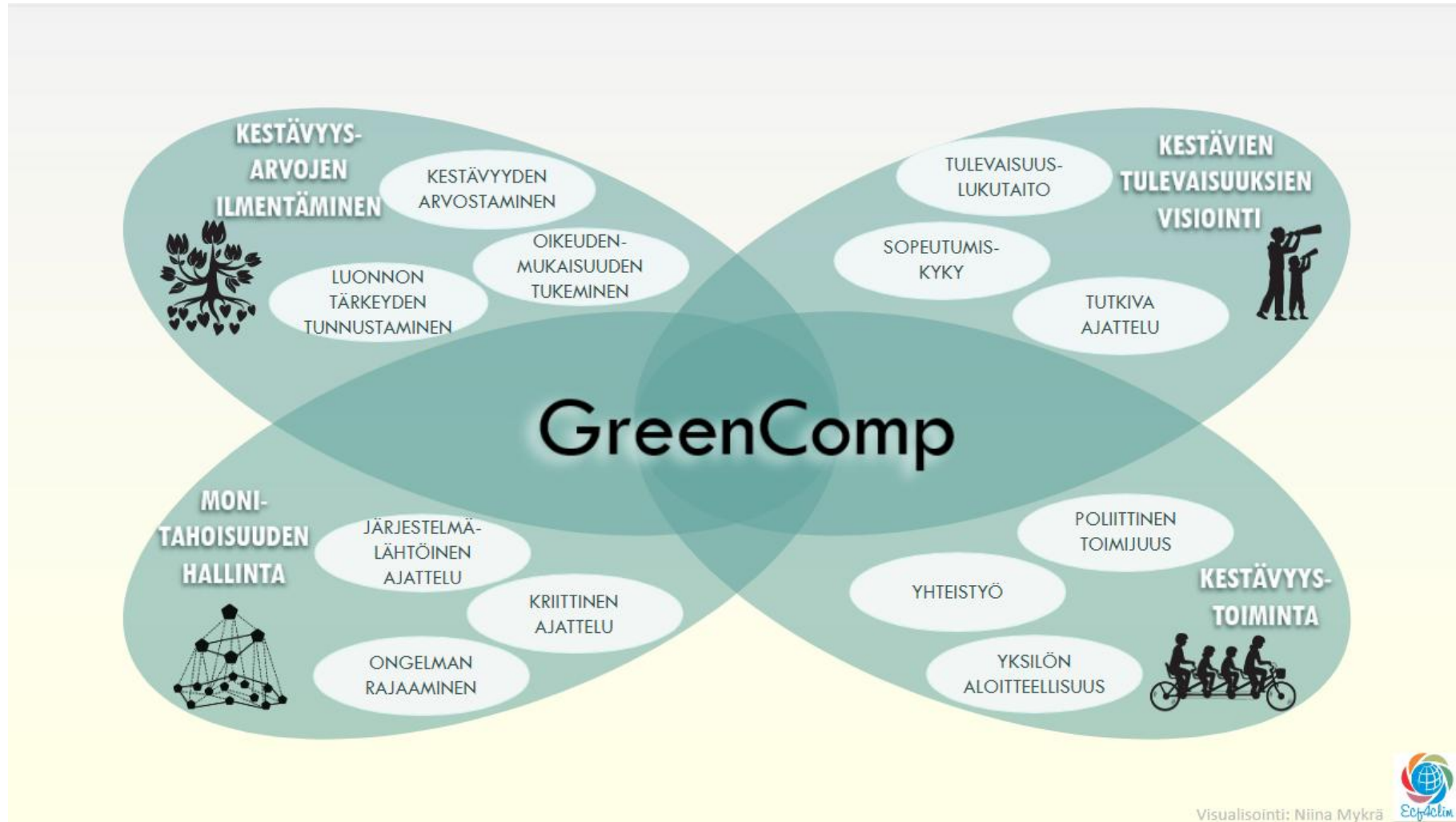

Ilmastokasvatuksen polkupyörämalli 2018

- Polkupyörä kuvaa sitä, että ilmastokasvatus, on yksi kokonaisuus, joka vaatii kaikkia osiaan toimiakseen. Pyörä on jatkuvassa liikkeessä ja tarvitsee toimiakseen käyttäjän.

- Sakari Tolppanen, Essi Aarnio-Linnanvuori, Hannele Cantell & Anna Lehtonen 2017. Pirullisen ongelman äärellä – kokonaisvaltaisen ilmastokasvatuksen malli. Kasvatus 48:5.

Kestävyydsosaaminen GreenComp -viitekehyksen mukaan

<https://feesuomi.fi/lehti/lukion-opetussuunnitelma-kestavyysosaamisen-jaljilla/>

<https://www.schooleducationgateway.eu/fi/pub/latest/news/greencomp.htm>

Oppiainerajat ylittävä oppiminen

SYKLI

**Mitkä oppiaineet/teemat ovat
sinun vahvuutesi, mihin saat
parhaiten tukea? Mikä
kiinnostaa? Mitä haaveilet
opettavasti?**

Oppiainerajat ylittävä opetus

*Tiedonalakohtaisen osaamisen lisäksi tulee tavoitella
oppiainerajat ylittävää osaamista.*

*Tähän pohjautuen opetussuunnitelman perusteissa määritellään
tavoitteet ja sisällöt sekä yhteisille oppiaineille että **tavoitteet
oppiaineita yhdistäville laaja-alaisille osaamisalueille ja
monialaisille oppimiskokonaisuuksille.***

OPS2014, s. 11

<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/tekstikappale/429106>

Opetuksen eheyttäminen & ulkona opettaminen

- Opetuksen eheyttäminen edellyttää sekä **opetuksen sisältöä** että **työtapoja** koskevaa pedagogista lähestymistapaa.
- Tällöin kunkin oppiaineen opetuksessa ja erityisesti oppiainerajat ylittäen tarkastellaan **todellisen maailman ilmiöitä tai teemoja kokonaisuuksina**.

OPS 2014, s.22, <https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/tekstikappale/429106>

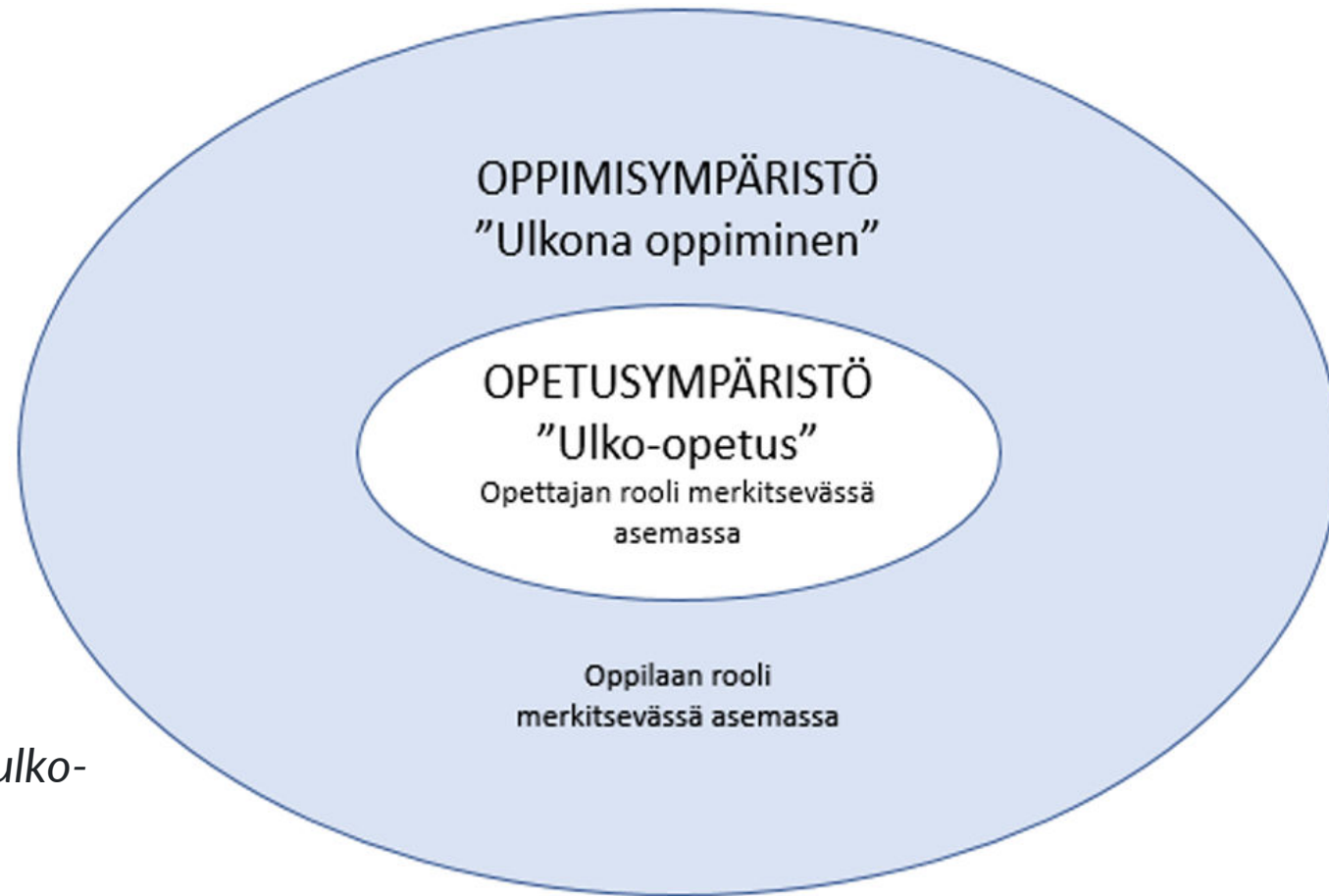
- Ulkona luonnossa opetettaessa opetuksen eheyttäminen ja monialaisuus toteutuu luonnostaan. Tutkittavaan aiheeseen johdattelu ulkotehtävien avulla osallistaa oppilaita pohtimaan kiinnostavia tutkimuskysymyksiä.

Muokaten Kettunen, A. & Laine, A. 2017, Ilmiöt ihmeteltäviksi, Monialaisia ideoita ulkona oppimiseen

Opetuksen eheyttämisen tapoja (OPS) -> Miten toteuttaisit ulkoluokassa?

1. **Rinnastaminen**, eli saman teeman opiskeleminen kahdessa tai useammassa oppiaineessa samanaikaisesti
2. **Jaksottaminen** eli samaan teemaan liittyvien asioiden järjestäminen peräkkäin opiskeltaviksi
3. **Toiminnallisten aktiviteettien järjestäminen**, kuten teemapäivät, erilaiset tapahtumat, kampanjat, opintokäynnit ja leirikoulut
4. **Monialaisten, pitempikestoisten oppimiskokonaisuuksien suunnittelu**, joiden toteuttamiseen osallistuu useampia oppiaineita ja joihin voi sisältyä edellä mainittuja eheyttämistapoja
5. **Integroitujen kokonaisuuksien** muodostaminen oppiaineista
6. **Kokonaisopetus**, jossa kaikki opetus toteutetaan eheyttynä kuten esiopetuksessa

Oppimisympäristö ja ulkona oppiminen

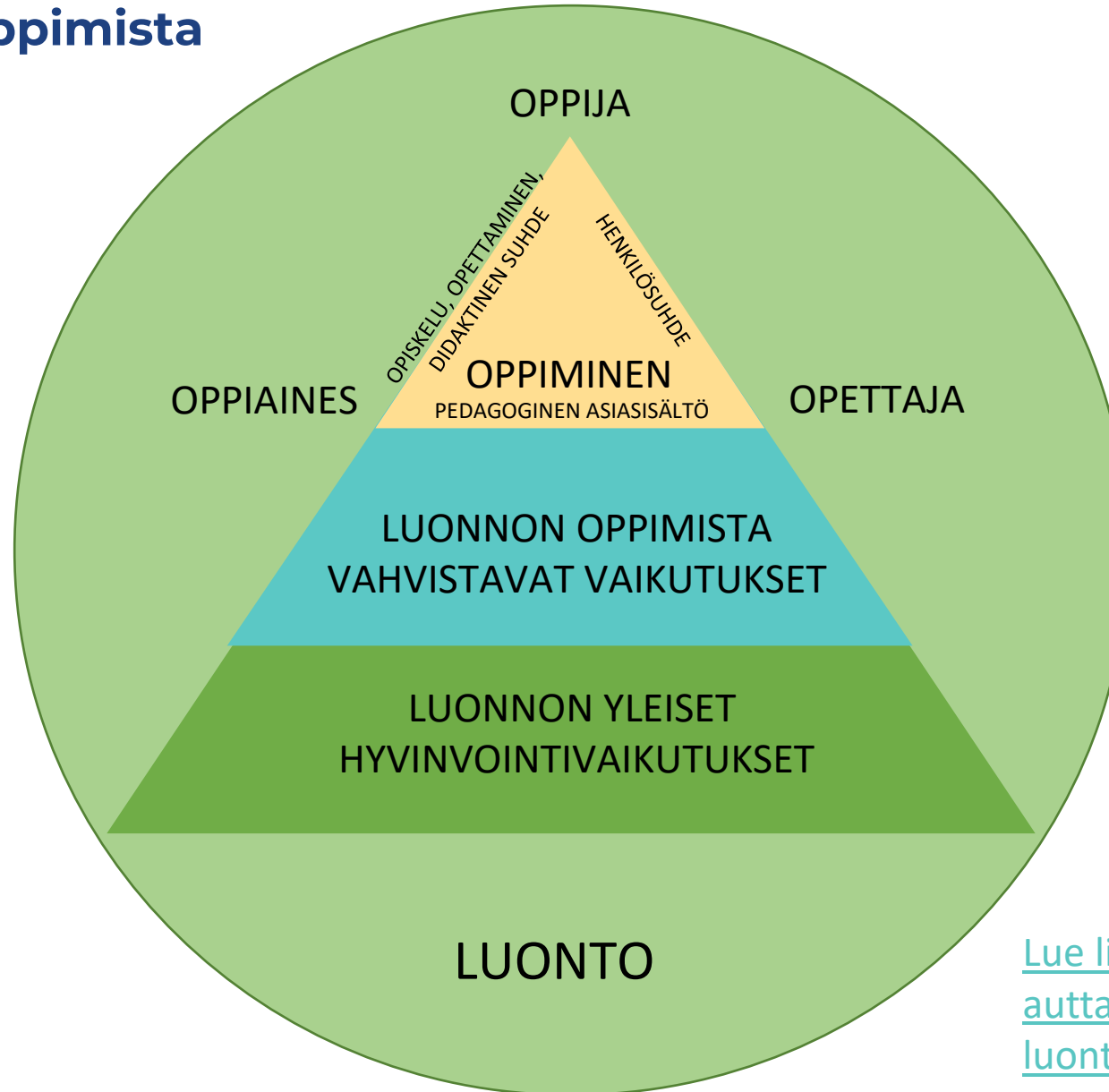
Hämäläinen, . J.
(2018). *Ihan pihalla:
Opettajien käsityksiä ulko-
opetuksesta ja ulkona
oppimisesta.*

Ulkoympäristö oppiainerajojen ylittämisen tukena

SYKLI

Luontoympäristössä toimiminen tukee kaikkien aineiden oppimista

Lue lisää: <https://sykli.fi/blogi/kuvaaja-auttaa-jasentamaan-luontoymparistossa-tapahtuvan-oppimisen-hyotyja/>

Rinnastaminen, eli saman teeman opiskeleminen kahdessa tai useammassa oppiaineessa samanaikaisesti

Esimerkiksi teema "Syksyn satoa", jota opiskellaan sekä ympäristöopissa ulkona ja sisällä (ehkä käyden siirtolapuutarhassa, maatilalla, sienimetsässä jne.) sekä kuvataiteessa tai käsitöissä tehdään aiheeseen liittyviä töitä, mahdollisesti äidinkielessä "Syksyn satoa" runo

Jaksottaminen eli samaan teemaan liittyvien asioiden järjestäminen peräkkäin opiskeltaviksi

Esimerkkinä lukuvuoden kestävä Vesi-teema, jossa aihetta käsitellään eri oppiaineissa omista näkökulmistaan liittäen opiskelun jo aiemmin opittuun

Esimerkiksi koulun alkaessa äidinkielessä kirjoitetaan ja luetaan kesän uima- ja veneuskikistä, vesileikeistä jne. Syksyllä tutkitaan ympäristöopissa veden kiertokulkua tai säätä ja syksyn sadekertymää, talvella opiskellaan veden olomuotoja ja tehdään kuvataiteessa lumi- ja jäätaidetta ja keväällä liikunnassa kytketään vuoden uimaopetus vesi-teemaan

Sopii erityisen hyvin, jos opetus on kurssitettu tai käytössä on aineenopettajajärjestelmä tai toinen opettaja opettaa joitakin aineita luokalle

Toiminnallisten aktiviteettien järjestäminen, kuten teemapäivät, erilaiset tapahtumat, kampanjat, opintokäynnit ja leirikoulut

- Käytännössä kaikkiin toiminnallisiin aktiviteetteihin on helppo tuoda osioita ulkoluokkaan eri oppiaineista teeman mukaan, oli sitten kyseessä kevätretki tai koko koulun tapahtuma
- Liikunnan, draaman, äidinkielen, kädentaitojen, tutkimisen yhdistäminen lähes aiheeseen kuin aiheeseen onnistuu.

Monialaisten, pitempikestoisten oppimiskokonaisuuksien suunnittelu, joiden toteuttamiseen osallistuu useampia oppiaineita

- Vuoden 2014 opetussuunnitelmaan tullut uusi pakollinen kokonaisuus, joka sopii ulkona opettamiseen erityisen hyvin
- Käsitellään laajemmin webinaarin aikana

Integroitujen kokonaisuuksien muodostaminen oppiaineista

- Paljon päällekkäisyyttä monialaisten oppimiskokonaisuuksien kanssa, mutta vähemmän säännelty.
- Esimerkiksi oppilaiden osallisuus suunnittelussa ei ole samalla tavalla välttämätöntä tai eri opettajien välinen yhteistyö

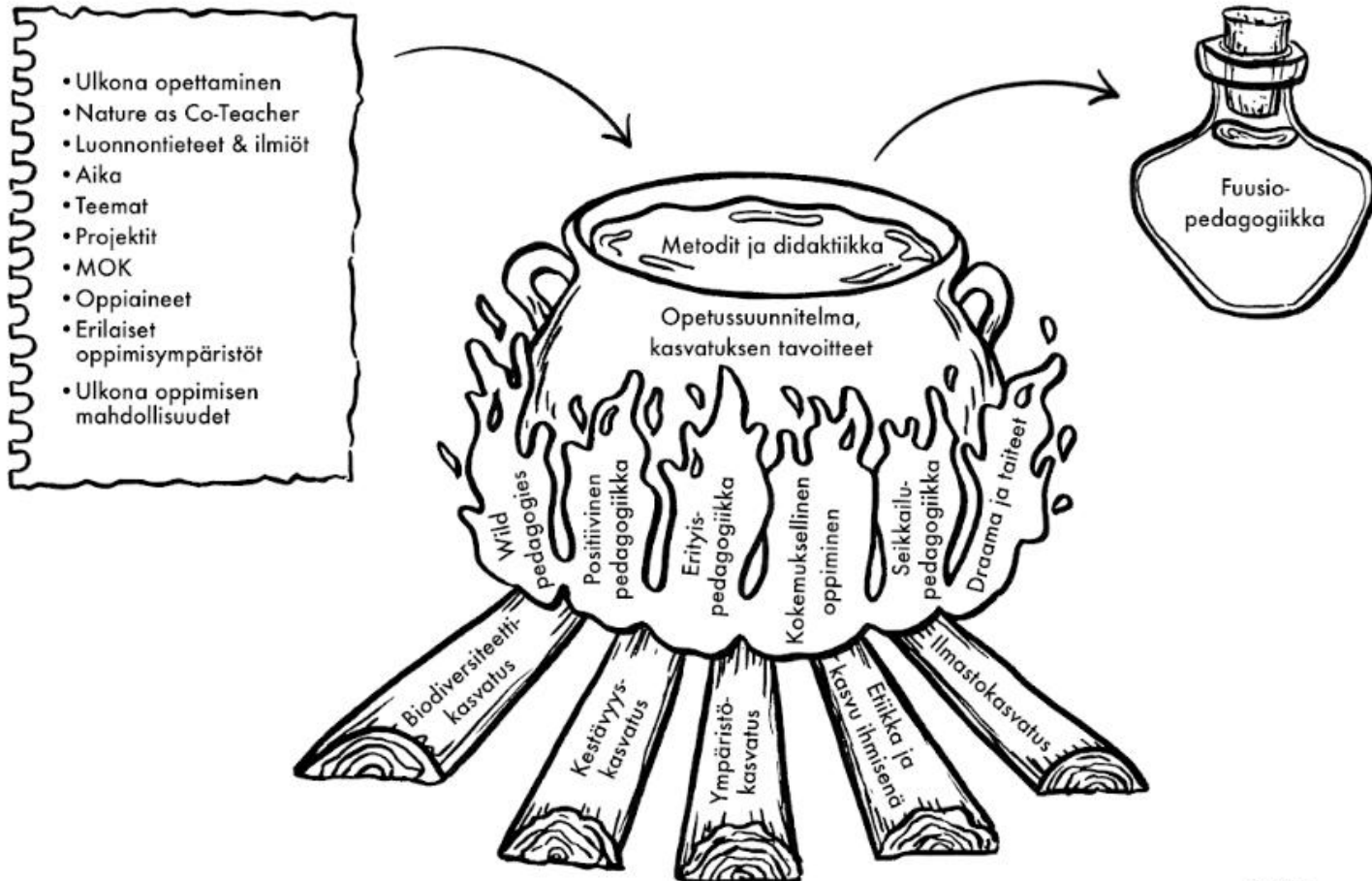

Kokonaisopetus, jossa kaikki opetus toteutetaan eheyttynä kuten esiopetuksessa

- Kokonaispetus tarkoittaa koulun opetuksen järjestämisessä oppiainejaosta luopuminen joko kokonaan tai osittain
- Tällöin oppilaat opiskelevat teemoja ja aihekokonaisuuksia eripituisina työskentelyjaksoina

<https://tieteentermipankki.fi/wiki/Kasvatustiet/eet:kokonaisopetus>

Fuusiopedagogiikan nuotiomalli

- Tehty Tokion IOERC10 konferenssiin avaamaan fuusiopedagogiikkaa ja Ulkona opettamisen käsikirjan sisältöä.
- <https://sykli.fi/blogi/ulkona-opettamisen-fuusiopedagogiikka-on-kuintaikapataa-hammentaisi/>

Oppiainerajoja ylittävän opetuksen mahdollistavat rakenteet

- Omat opetettavat tunnit – jos opettaa itse kaikki tunnit, on helppo suunnitella kokonaisuuksia
- Yhteisopettajuus
- Toimiva yhteistyö rinnakkaisluokan opettajien / toisen aineen opettajien kanssa
- Muut yhteistyökumppanit, materiaalilainausmahdollisuudet, yhteissuunnittelut
- Koulun omat systeemit ja rakenteet, kuten lukujärjestyksen joustot, välituntivalvonnat, ruokailut, vaihtotunnit, projektiviikot jne.

Esimerkkejä, kuten teemaviikot/vihreät viikot

- Saksassa on ulkona opettava koulu, jossa on ns. Grüne Woche kerran kuukaudessa, jolloin **koko koulu** opiskelee vähintään yhtenä päivänä ulkona
- Voisiko koulun vuosisuunnitelmaan sijoittaa teemaviikkoja, jolloin tietyt luokat opiskelevat ulkona? Esimerkiksi
 - Rinnakkaisluokat
 - 1.-2. lk/3.-4. Lk/5.-6.lk
 - Kummiluokat yhdessä

Oppiainerajat ylittävä opetus yhden ulkotunnin aikana

- Helpoiten oppiainerajat ylittävä opetus mahdollistuu jo yhden ulkotunnin aikana, kun yhtä teemaa käsitellään eri oppiaineiden näkökulmasta esimerkiksi kiertoharjoitteena tai rastiratana, jossa jokaisella pisteellä on eri oppiaineen näkökulma teemaan
- Esimerkiksi teema "sienet", jolloin yhdellä pisteellä tutkitaan sienien rakennetta, toisella piirretään sieniä / tehdään sienilajeja maataiteena, kolmannessa tehdään sieniruno / ilmaisuharjoitus sieniretkestä tms., neljännessä tietopiste sienten käytöstä ennen vanhaan

Oppiainerajat ylittävä opetus yhden ulkotunnin aikana

- Myös tavallisesta sieniretkestä tulee luonnostaan useita oppiaineita sisältävä, esimerkiksi:
 - Liikuntaa
 - Ympäristöoppia
 - Värioppia, kuvataidetta, käsitöitä
 - Katsomusaineita
 - Kotitaloutta
 - Matematiikkaa
 - Äidinkieltä

Kansainvälisyys ja ulkona opettaminen projekteissa

- "Koulu valmistaa elämään kulttuurisesti moninaisessa maailmanyhteisössä ja toimimaan rakentavasti ja vastuullisesti yhteisen maapallon hyväksi. Koulu antaa globaalikasvatusta ja luo valmiuksia kestävään kansainvälisyyteen."
- Tavoitteena maailmankansalaisuus ja aktiivinen toimijuus

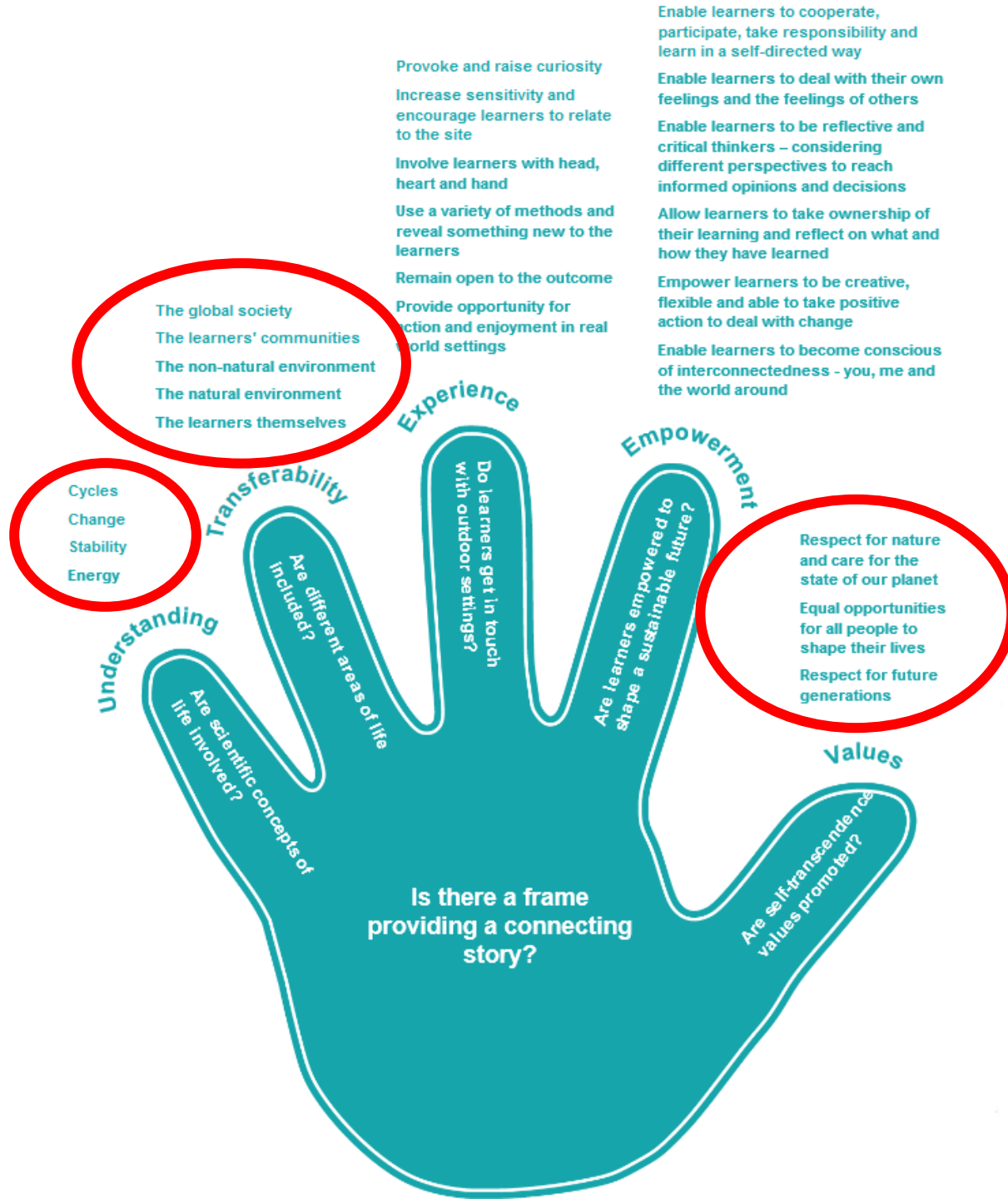
Kansainvälisyys ja ulkona opettaminen

- Kielellisestä ja kulttuurisesta identiteetistä avoimesti toisia kohdaten
- Kotikansainvälisyys omalla paikkakunnalla ja koulussa
- Globaali toimijuus ja yhteiset projektit eri maiden koululaisten kanssa
- Real World Learning

Real World Learning -käsimalli 2016

- Ulkona opettamisen malli kestävän kehityksen opettamiseen
- Sisällöt ja menetelmät: Arvot, voimaantuminen, kokemus, yhteydet, ymmärrys
- Alkuperäislähde: Real World Learning Network, www.rwlnetwork.org
- Käännös (Kettunen & Salin) kirjassa Loikkaa ulkoluokkaan - opas ulkona opettamiseen, 2018. Toim. Laine, Elonheimo & Kettunen. Plusprint Ulvila.

Kotikansainvälisyys lähiympäristössä

- Omassa koulussa?
- Lähiympäristössä? (kaupat, ravintolat, harrastukset...)
- Näkökulman muutos: Onko "suomalaisia"/"kansainvälisiä" kasveja, eläimiä, kiviä? -projekti

Erasmus+ -ohjelma

- Erasmus+ tarjoaa oppilaitoksille ja organisaatioille mahdollisuuden tehdä yhteistyötä kansainvälisten kumppanien kanssa.
- Suomessa Erasmus+ -ohjelmista vastaa Opetushallitus Suomen kansallisena toimistona.
- Vuosien 2021-2027 Erasmus+ -ohjelmassa painotetaan erityisesti inklusiota, digitaalisuutta, ympäristövastuullisuutta sekä yhteiskunnallista osallistumista.

Erasmus+

Esimerkki: Open Paths, Towards a Sustainable Future.

Erasmus+ projekti 5 eri maan kanssa, ja joka perustui Agenda 2030 kestävän kehityksen tavoitteisiin ja ulkona opettamiseen

eTwinning projektimahdollisuutena

- eTwinning on koulujen yhteisö, verkkotila, jossa koulut voivat tehdä yhteistyötä.
- eTwinning tarjoaa turvallisen ja ilmaisen alustan opettajille ja oppilaille kaikkialla Euroopassa työskennellä yhdessä projektien parissa, keskustella verkkoryhmissä ja kehittää ammatillisia taitojaan.
- <https://school-education.ec.europa.eu/en/search?keywords=outdoor+learning>

Mikä on ilmiö?

Monialaiset oppimiskokonaisuudet - MOK

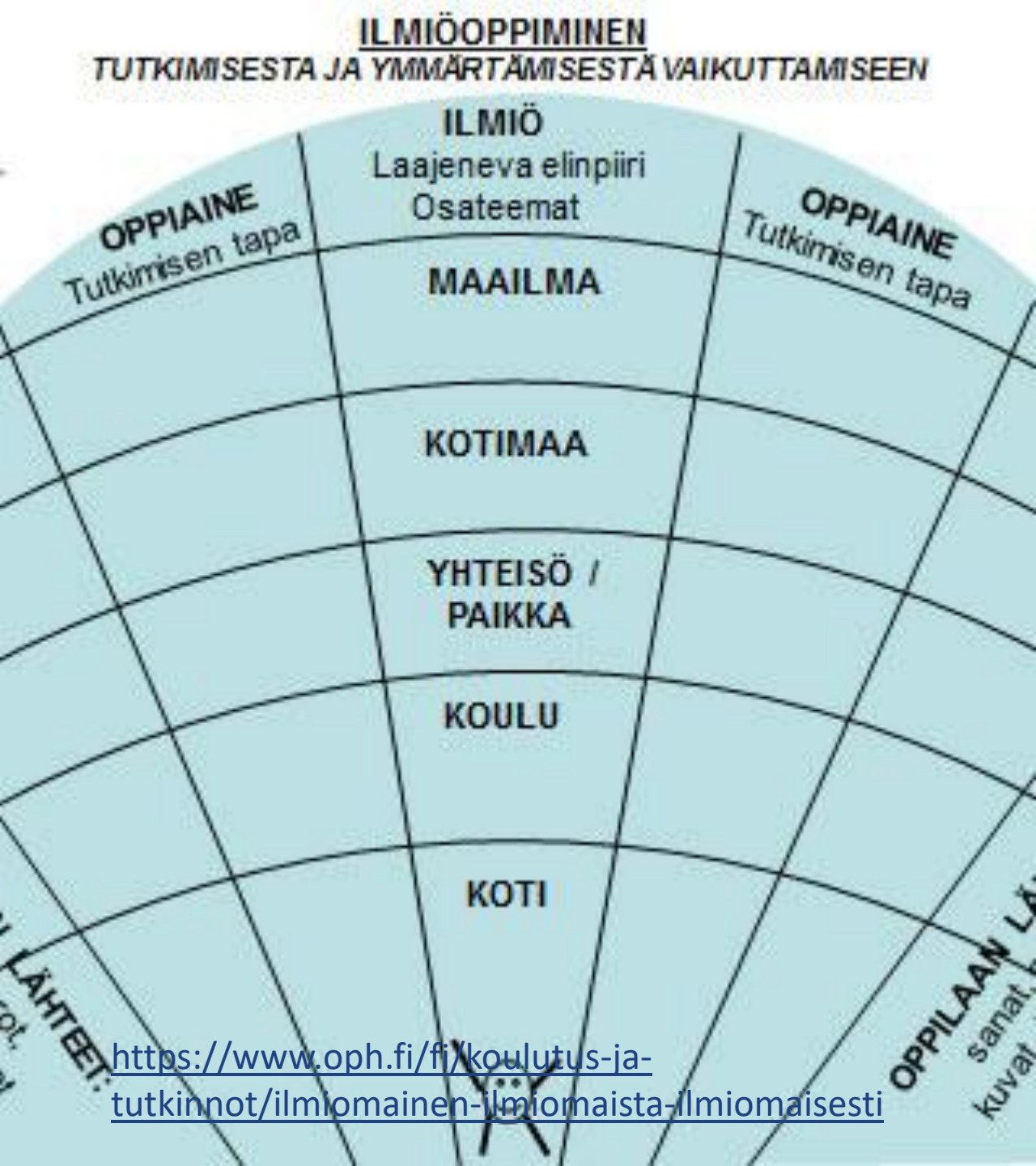
- Yksi selkeä teema, projekti tai jakso, jossa yhdistellään eri oppiaineiden tavoitteita ja sisältöjä sekä käsitellään valittua aihetta useiden oppiaineiden näkökulmista.
- Monialaiset oppimiskokonaisuudet muodostetaan oppiaineiden tavoitteista tarkoituksenmukaisiksi kokonaisuuksiksi siten, että ne edistävät asetettujen tavoitteiden saavuttamista.
- Aiheet, ajallinen kesto ja toteuttamismuodot voivat vaihdella paikallisten tarpeiden ja kiinnostusten kohteiden mukaan.
- Oppilaat osallistuvat monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnitteluun koulussaan.
- Työskentely monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa arvioidaan osana oppiaineita. Monialaisista oppimiskokonaisuuksista ei anneta erillisiä sanallisia arvioita tai arvosanaoja.

Lähde: Perusopetuksen opetussuunnitelman ydinasiat

<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/perusopetuksen-opetussuunnitelman-ydinasiat>

Ilmiöpohjainen oppiminen

- Ilmiöpohjaisella opetuksella ja oppimisella tarkoitetaan useimmiten **oppiainerajoja rikkovaa, tutkivaa otetta** oppimiseen.
- Lähtökohtana kokonaisvaltaiset, **todellisen maailman ilmiöt**, joita tarkastellaan kokonaisina, aidossa kontekstissa.
- Ilmiöoppimisessa työskentely **perustuu oppilaiden ideoille**
- Ilmiöoppiminen sivuaa kokonaisoppimista, tutkivaa oppimista ja projektioppimista.
- Sen yhteydessä **painotetaan tiimityöskentelyä ja vaihtelevia oppimisympäristöjä**

Ilmiöoppimisen laajenevat kehät

- Ilmiöoppimisen lähtökohtana on oppilaiden arki, josta opetus laajenee globaalille tasolle
- Ajattelun kaari lähtee tutkimuksesta, laajenee ymmärtämiseen ja siitä vaikuttamiseen

<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/ilmiomainen-ilmiomaista-ilmiomaisesti>

Valinnaisaineet ulkona

- **Soveltavat valinnaiset aineet** voivat sisältää aineksia useasta eri oppiaineesta tai laaja-alaisesta osaamisesta
- Opetus joko kokonaan ulkona tai sisä-ulko-opetusyhdistelmällä koulun lähiympäristössä tai kauempana
- Mahdollisuudet tehdä yhteistyötä eri toimijoiden kanssa
- Hyödynnä omia vahvuuksiasi, oppilaiden kiinnostuksen kohteita ja erilaisia ulkoympäristöjä

Ulkona opettamisen käsikirja s. 485-486

Esimerkkejä

Retkeilykurssi

Tiedekurssi
luonnossa

Animaatiokurssi
ulkoympäristössä

Sukellus
lähiympäristön
menneisyyteen –
larppauskurssi

Metsän antimista
ruokaa ja taidetta

Valokuvaa ja
vaikuta -kurssi

**Keskustelua varten: kirjoita
chattiin, minkä ikäryhmän
parissa opetat/työskentelet?**

Esimerkkejä oppiainerajat ylittävistä oppimiskokonaisuuksista

Voiko olla elämää ilman metsiä?

- Esimerkki: Monialainen oppimiskokonaisuus ykkösluokalla, Ulla Myllyniemi
- **Lähde:** Ilmiöt ihmeteltäviksi, Monialaisia ideoita ulkona oppimiseen. PS-kustannus. Toim. Kettunen & Laine, 2017.
- Kirja ostettavissa:
<https://www.santalahtikustannus.fi/tuotteet/9000-5488-4.html> TAI
<https://www.opettajantietopalvelu.fi/tuotteet/1000-5488-8.html>

Voiko olla elämää ilman metsiä?

- **Oppilaslähtöisesti suunniteltu projekti, jossa opettaja toimii mahdollistajana**
- Kesto: 13 oppituntia 2 kuukauden aikana
- Yhteistyö: opettaja, luokka, Suomen latu (Luokasta luontoon), kouluavustajat, kirjastonhoitaja, Haltia (luontokasvatus)

Projektin kulku

Aihe	Kesto (t)	Paikka	Toteutus
Projekti alkaa	2	lähimetsä	Leikki ja havainnointi metsässä
Tutkimuskys. valitseminen	1	luokkatila	Havaintopohjaiset kysymykset, pienryhmät, yhteinen valitseminen
Työn aloitus	1	luokka, metsä, kirjasto	Metsän tutkiminen, tulosten läpikäynti, tiedonhaku kirjastosta
Toiminnallinen oppiminen	1	lähimetsä	Tarinat eläimistä, metsän tarkastelu eläimen silmin (draama)
Tutkimus eläimestä	2	kirjasto	Tiedonhaku, kirjaaminen. Oppilaiden jatkohypoteeseihin vastaaminen.
Toiminnallinen oppiminen	2	lähimetsä	Luonnonhavainnointitaito, puun vuosi – draama, leikit
Luokkien 1. & 5. yhteinen tutkiminen	1	luokkatila	iPad-avusteinen tiedonetsintä kummioppilaiden avulla.
Mikroskooppitutkimus	1	luokkatila	Kasvin osien tutkiminen
Projektin lopetus	1	luokkatila	Asiantuntija avusteinen metsätunti palkinnoksi

Entä lisäkysymykset ja käänteet?

- Aihe saa vaihtua jatkokysymysten ja oivallusten myötä
- Esim. eläimet -> ritariperhonen elääkin niityllä -> elämää ilman metsää? -> kasvit -> puut tuottavat happea ja yhteyttävät -> metsässä on puita -> ei ole elämää ilman metsää?
- Kummiluokka auttoi pienempiä hurjasti

Oppiaslähtöinen metsäretki

- Ilmiölähtöisyys ja oppilaiden havainnot yhden metsäretkipäivän aikana
- Alustus – retki – purku
- Tukea esim. oppiaslähtöisen metsäretken suunnitteluun tarkoitettusta materiaalista: Metsään retkelle ja oppimaan oppiaslähtöisesti!
<https://julkaisut.metsa.fi/julkaisu/metsaan-retkelle-ja-oppimaan-oppiaslahtoisesti/>

Kuva: Anna Haukka

Monialaista ulkona oppimista kaupungissa

Katutaideprojekti kestävyyskasvatuksen keinona: Brakun linnut 2024

- 8-luokkalaisten kanssa osallistava katutaidepaja Helsingin Kalliossa
- Tiedealustus ihmisten lintuihin liittyvistä esteettisistä käsityksistä ja luonnonsuojelusta sekä katutaiteen historiasta ja merkityksestä ympäristön positiivisena muuttajana
- Sapluunoiden suunnittelu ja ohjattu sähkökaappien maalaaminen koulun lähialueen kaduilla
- Sapluunoiden jatkokäyttö leikkipuiston taidetapahtumassa

Brakun linnut hankkeen suunnittelu ja toteutus:
Anna Haukka HY/Luomus/Koneen säätiö, Maikki Rantala & SAV Taidekollektiivi 2024.

Kuva: Anna Haukka

Monialaista ulkona oppimista kaupungissa

Katutaideprojekti kestävyyskasvatuksen keinona: Brakun linnut 2024

- Ohjattu leikkipuiston roskisten maalaaminen iltapäiväkerholaisten kanssa & taiteilijan toteuttama leikkipuiston muraali lasten toiveita kuunnelleen
- Toteutus: Aleksis Kiven peruskoulun 8-luokkalaiset, Brahen leikkipuiston iltapäivätoiminta, Anna Haukka (HY, Luomus), Maikki Rantala & SAV Taidekollektiivi
- *Huom!* Tämän laajuiseen hankkeeseen vaadittiin katutaideosaamista (mm. kohteiden luvitus, kestävät maalit) sekä ulkopuolista rahoitusta, mutta voisiko vastaavaa ideaa toisin keveämmin menetelmin toteuttaa lähiympäristön muovaamisessa viihtyisämmäksi osana kestävyyskasvatusta?

Brakun linnut hankkeen suunnittelu ja toteutus:
Anna Haukka HY/Luomus/Koneen säätiö, Maikki Rantala & SAV Taidekollektiivi 2024.

Kuva: Anna Haukka

Monialaista ulkona oppimista kaupungissa

Katutaideprojekti kestävyykasvatuksen keinona: Brakun linnut 2024

- Opitut taidot
 - Kuvataide: Katutaide, sapluunatekniikka ja spraymaalaustekniikka, turvallinen työskentely julkisessa tilassa
 - Luonnontieteet: Ihmisten käsitysten vaikutus lajien suojeluun, monialainen luonnonsuojelu, lajin tunnistuksessa tarvittavia taitoja hahmottaa lajien muotoja
 - Muut taidot: Yhteistyö, luovuus, ideointi, ympäristöön vaikuttaminen, oman luontosuhteen pohdinta, aktiivinen toimijuus omassa lähiympäristössä

Kiviprojekti

- Monialaista tutkimusta kivistä, esiykkösten kanssa
- Kesto: 16 t + päiväretki
- Lähde: Loikkaa ulkoluokkaan – opas ulkona opettamiseen, toim. Laine, Elonheimo & Kettunen, 2018. Kiviprojekti, Ulla Myllyniemi s. 48-51.
- Kirja saatavilla maksutta pdf-muodossa: <https://ulkoluokka.fi/materiaalit/>

Anna Haukka & Ulla Myllyniemi

2026

Suomen ympäristöopisto Sykli

www.sykli.fi